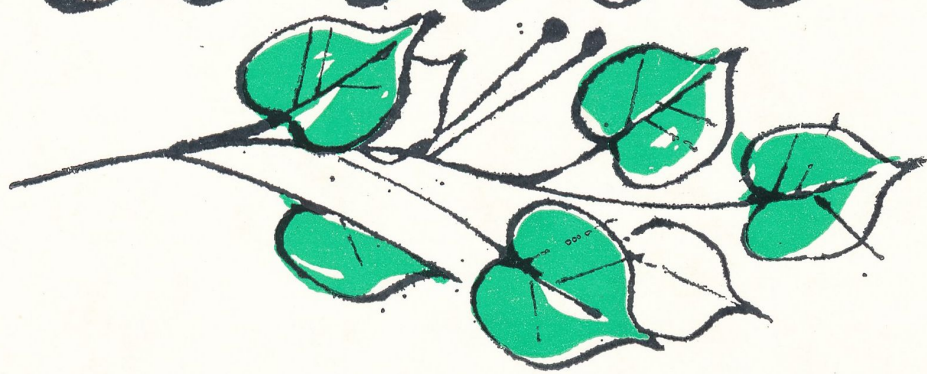

Bedřich Smetana

Libuše

BEDŘICH SMETANA

LIBUŠE

Slavnostní zpěvohra o 3 dějstvích

Libreto:

Josef Wenzig a Ervín Špindler

Dirigent:

Václav Návrat

Režisér:

Rudolf Málek

Výtvarník scény:

zasloužilý umělec Vladimír Šrámek

Výtvarník kostýmů:

Alexander Babraj

1. sbormistr:

Miroslav Kolář

2. sbormistr:

Karel Kupka

Choreograf:

zasloužilý umělec Albert Janíček

Korepetice:

Jaromír Šalamoun, Jana Hájková,
Oldřich Heřmanský

Asistent režie:

Květa Ondráková

Inspice:

Radoslav Svozil a Libor Kuča

Nápověda:

Ema Hudcová a Jana Mlčochová

Libuše, kněžna česká
EVA KINCLOVÁ

Přemysl ze Stadic
ČENĚK MLČÁK
PAVEL STEJSKAL

Chrudoš od Otavy
JIŘÍ ČEP
VLADISLAV GRONKA

Štáhlav na Radbuze, jeho bratr
MICHAEL KOZELSKÝ
VÁCLAV MÁLEK

Lutobor z Dobroslavského Chlumce
JIŘÍ PADERTA
MILOSLAV PODSKALSKÝ

Radovan od Kamena Mosta
VOJTĚCH KUPKA
JIŘÍ KUBÍK j. h.

Krasava, Lutoborova dcera
EVA GEBAUEROVÁ-PHILLIPS
ZDENA MATOUŠKOVÁ

Radmila, sestra obou bratrů
DAGMAR HODAČOVÁ
BOHUSLAVA NÁVRATOVÁ

Čtyři ženci
ALINA FARNÁ
SVATAVA SLAVÍČKOVÁ
EVA KLEČKOVÁ
JIŘÍ CEE

Lechové, lid
sbor a balet opery SDO

Hraje orchestr opery SDO — koncertní
mistr EMIL KALUS

Premiéra dne 26. května 1984
v budově DZN

Vedoucí technického provozu: ing. Ivan Bílek; jevištní
mistři: Jan Benek, Zdeněk Václavek; vedoucí výroby
kostýmů: Eliška Zapletalová; vedoucí dekoračních děl:
ing. Otto Gruszka; mistr osvětlení: Oldřich Malý; mistr
elektroakustiky: Bořivoj Wojnar; vedoucí garderoby:
Zlata Nezhybová; vedoucí vlásenkárny: Vojmil Nytra;
vedoucí rekvizitárny: Eva Wiesnerová.

Obsah opery Libuše

1. jednání LIBUŠIN SOUD

1. obraz: Sín na Vyšehradě. Radmila, jedna z Libušiných
dětí, děkuje kněžně, že svolala soud k urovnání
sporu jejích bratrů — Chrudoše a Štáhlava —
o dědictví. Libuše doufá v jejich smír a prosí
bohy o požehnání pro svou zemi. Děva Krasava
žádá Radmilu, aby před odchodem vyslechla
její příběh. Ten dal příčinu sporu.

2. obraz: Prostranství na Vyšehradě. — Lid je rozrušen
svárem obou bratrů. Z jednání prudkého Chru-
doše vyplývá, že se nemíní rozhodnutí soudu
podrobit. I před kněžnou a soudem trvá na tom,
že má dědit vše. Soudní rozhodnutí, vyhlášené
Radovanem, však praví, že se bratři podle sta-
rého práva mají rozdělit stejným dílem. Chru-
doš se bouří, rozhodnutí nepřijímá a dokonce
uráží kněžnu. Libuše sestupuje s trůnu a žádá
kmety, aby vybrali knížete — vládce, za ně-
hož se ona provdá. Radovan v čele ostatních
prosí, aby volila sama. Libuše prohlašuje za
knížete Přemysla ze Stadic.

2. jednání LIBUŠIN SŇATEK

1. obraz: Krajina s mohylou. — Krasavin otec Lutobor
je velice roztrpčen, že pravou příčinou sporu
obou bratrů je jeho dcera. Přiznala se mu, že
předstírá lásku ke Štáhlavovi chtěla z pyš-
ného Chrudoše vymámit přiznání lásky, neboť
delší dobu věděla, že ji miluje. Spolu s Radmi-
lou a Štáhlavem prosí za odpuštění. Lutobor
jim oznámí, že Chrudoše pozval k otcově mo-
hyle. Krasava ho má přimět ke smíření a tím
i podrobení se rozhodnutí kněžny. Jinak ne-
chce svou dceru již vidět.

Chrudoš proklíná všechny ženy, ale při vzpo-
mínce na Krasavu se neubrání dojetí. Její
prosby a vysvětlení před mohylou ho dojmou.
Smířuje se s ní i s bratrem.

2. obraz: Venkovská krajina. — Slaví se obžínky. Pře-
mysl vzpomíná na milovanou Libuši. Přijíždí
poselstvo vedené Radovanem a žádá, aby se
Přemysl stal knížetem a Libušiným chotěm.
Nový kníže se loučí se svým lidem i s rodným
krajem. Když se dozví o Libušině potupě, je při-
chystán k boji a odjíždí na Vyšehrad.

3. jednání PROROCTVÍ LIBUŠINO

1. obraz: Sín na Vyšehradě. — Libuše se raduje, že je
spor urovnán. Chrudoš se Štáhlavem si podají
ruce a všichni očekávají Přemyslův příchod.
Libuše prosí o požehnání pro sebe i pro národ.

2. obraz: Prostranství na Vyšehradě — Slavnostním prů-
vodem uvádí Libuše Přemysla na trůn. Kníže
žádá Chrudoše, aby smyl potupu. Ten nako-
nec pokleká před Libuši, avšak Přemysl roz-
hodne, že již ochotou ke smíru je vše urovnáno.
Lid velebí knížete, jak začal svou vládu. Libuše
děkuje za šťastný den a ve věsteckém vytržení
nadšeně prorokuje, že český národ neskoná.

Slavnostní, monumentální předehra předjímá operu a uvádí posluchače téměř do posvátné nálady. Svou mohutností a vznešeností se pozvedá nad obvyklý typ operních předeher. Slavnostní atmosféru uvede nástup fanfár žestvých nástrojů, hlasy se dále rozvíjejí polyfonicky, ale na téže harmonii tónického kvintakordu C dur. V dřevěných nástrojích zazní něžný motiv Libuše. Po dvojím doznění ve vedoucím hlasu hoboje a flétny nastoupí smyčce s dalším tematickým zpracováním. V gradaci se připojí Přemyslův motiv. Vystřídá se s Libušiným, znovu se ozvou fanfáry v plné síle. Krátkým uvedením Libušina motivu končí předehra na pianissimovém akordu.

Hudba Libuše je vlastně nekonečnou melodií. Dějový proud je pomalý a široký. Dramatické oživení nese spor mezi Chrudošem a Štáhlavem. V celku směřuje dílo spíše k typu a formě obřadné slavnostní hry než k vlastnímu dramatu. Struktura vokální linie je čistě deklamační. Jednotliví složkou jsou příznačné motivy. Hned na začátku prvního jednání můžeme obdivovat Smetanovo charakterizační umění v rozdílném výrazu pro Radmilu, Krasavu a Libuši. Její „Bohové věční“ je ukázkou melodické deklamace, vybudované na tematickém motivu české země. Postupně přechází do ansámblu a sboru a polyfonické vedení hlasů přesto kantilénu neporuší. V Krasavině vyprávění je dramatický výraz silně vypjatý.

Orchestrální úvod k proměně vyjadřuje spor mezi bratry. V Chrudošově zmínce o bratru se objeví motiv Štáhlavův. Třetí výstup je prvním z velkých vrcholů opery. V první části po příchodu kněžny, je samostatným útvarem zpěv „Oba bratři, oba Klenovici“ nad motivem české země, ve střední části tohoto výstupu se setkáme s hrdinským motivem Chrudošovým v závěru, kdy se kněžna rozhodne pro sňatek se objeví Přemyslův motiv a vrcholí v mohutné gradaci hromadného zpěvu.

Druhé jednání je v orchestru uvedeno motivem Chrudošovy lásky. Modulační a imitační zpracování v různých skupinách smyčců svědčí o Smetanově kompozičním umění. Z deklamačního dialogu vystoupí prosebný zpěv Krasavin. Chrudošův příchod ohlásí motiv jeho lásky v oktávovém unisonu. Je na něm vybudován zpěv „A přec, jak na tebe, Krasavo, vzpomínám.“ Smír Chrudoše s Krasavou líčí hudba nádherným stupňováním, ansámbl ostatních přítomných je už jen tichým dojímavým došlovem.

Stadická scéna začíná Přemyslovým motivem, z něho se vyvíjí pasáž sólového violoncella na tónech, odvozených z Libušina tématu. Pastorálně idylické tóny klarinetu rozezní kvartet ženeců za scénou (2 soprány, alt a tenor) Přemyslovo snění provází Libušin motiv. Po zpěvu ženeců polkový rytmus sboru a tance vyjádří slavnost obžinek. Vlnivé figurace v orchestru zobrazí šumění lípy, kterou Přemysl na zvuko-

malebném doprovodu opěvuje. Při výstupu poselstva zazní opět Libušin motiv. Při narážce na Vyšehrad v Radovanově proslovu uslyšíme akordy, které se později stanou částí tématu v symfonické básni Vyšehrad. Velké sbory, vystavěné mnohde polyfonicky, přispějí k slavnostní náladě výstupu. Přemyslův zpěv „Mám po boku jí kráčet světem“ je nesen jak jeho motivem, tak Libušiným. Jeho loučení je idylicky poklidné. Po zmínce o Libušině pohaně se vše změni do bojového rázu, mohutné sborové fugátó dovrší závěr zcela grandiózně.

První obraz třetího jednání je lyrický, vyjadřuje Libušino očekávání sňatku, radost z ukončení sporu mezi bratry. Motiv Chrudošův a Štáhlavův se spojují, závěr roste v děkování kněžně opět do monumentality a vrcholí velkým monologem s jejími prosbami o šťastnou budoucnost. Scénu uzavírá lyrický výjev svatebního věnčení.

V úvodu druhého obrazu tohoto dějství se ozvou ještě ozvuky sváru, zabouří Chrudošovým motivem, zmírní se Štáhlavovým a po Krasaviných prosbách utiší motiv Chrudošovy lásky poslední rozrušení. Rozezní se Libušiny fanfáry a na ně naváže slavnostní pochod Libušina průvodu, vystavěný z nových témat, příbuzných základním motivům. Pochod není velkolepě bombastický, má místa i docela tichá. Na jeho konci se mohutně spojí motiv Libuše a Přemysla. Vše další už je jen hudební gradací, která po Chrudošově omluvě vyústí do radosti a jásotu všech. Libušiny přípravy k věštění jsou v hudbě líčeny mystickým tremolem molových akordů. Od bouřlivého obrazu husitů vládne do konce motiv písně „Kdož jste boží bojovníci“ a v jeho rytmu setrvává i závěrečný sbor. V dohře zazní ještě jednou fanfáry, tentokrát v D dur.

Libreto Libuše dostal Smetana od Josefa Wenziga, autora Dalibora. O tom napsal příteli Josefu Srbu-Debnovi: „Stran libreta k Libuši tolik: Wenzig, pln radosti nad hudbou k Daliboru, přišel ke mně s librettem k Libuši a předčítal mně ho a předal, jsa hotov: „Tady máte libreto, líbí-li se Vám, vezměte si ho, zde je!“

Text byl Wenzigem dokončen 24. dubna 1866 a velice záhy se dostal do rukou Smetanovi, jak se lze dočíst v České včele z 8. června 1866:

„Nové opery české. Zanedlouho uvidíme na českém jevišti opět dvě nové opery od našeho Bedřicha Smetany. Neboť až dokončí svou operu Dalibor (text od J. Wenziga), kterou bohdá uslyšíme již v příští zimní sezóně, začne pan Smetana komponovati slavnostní operu Libuše, k nížto mu opět školní rada p. Wenzig píše libreto. Opera ta se má dle Č. V. provozovati buď při korunovací krále českého, anebo k zahájení velkého národního divadla.“

Námět Libuše byl v té době oblíben. Koncem 18. století se hrálo drama „Libuše, kněžná česká“ od Steinberga, byly známy dramatické básně Klementa Brentona a Fr. Grilparzera. Obě uzavíralo Libušino proroctví! V roce 1818 se objevil Zelenohorský rukopis s Libušiným soudem, Václav Kliment Klicpera píše hru Libušin soud. Chmelenský je autorem libreta Skroupovy opery Libušin sňatek. J. F. Frič, inspirován Zelenohorským rukopisem, napsal dramatickou báseň Libušin soud.

První operní zpracování tohoto námětu je už roku 1734, kdy se hrála v Praze opera Antonia Denziho „Praha nascente da Libussa e Primislav“. I tato opera končí

prorocstvím. V roce 1823 se hrála Libuše od Conrada Creutzera a pak je tu zmíněná opera Františka Škroupa Libušin snátek z roku 1835. Koncem 60. let se hrála na jevišti Prozatímního divadla hra Zdeňka Kolovráta: „Libuše“, kterou Smetana nejspíše znal.

Wenzig ve své práci vycházel z rukopisu Zelenohorského z roku 1818 a z Hankova Libušina prorocství z roku 1849. V té době byla obě díla považována za pravá, Wenzig použil ve svém díle i slovních obrátů. Jeho patetická mluva dává jeho práci slavnostní mimofádnot. Skladby, které Libuši bezprostředně předcházely byly: Slavnostní ouvertura C dur, kterou složil ke hře F. Kolára Věštba Libušina. Byla provedena před premiérou Dalibora, v den položení základního kamene k Národnímu divadlu. Pak to byla hudba k živému obrazu Libušin soud. Byl proveden v roce 1869 na ochotnickém představení ve prospěch dostavění Svatovítského chrámu. Další skladbou je Slavnostní sbor z roku 1870 ke slavnosti odhalení pamětní desky Karlu Havlíčkovu. O dva roky starší je Česká píseň. Společnou základnou všech těchto skladeb je motiv slávy a národního nadšení.

Libuši začal Smetana komponovat nejspíše na podzim roku 1869, protože v září 1870 už můžeme číst v Hudebních listech, že „kapelník české opery B. Smetana pilně pracuje na nejnovější své zpěvohře, která dospěla k třetímu jednání.“ Byly to ovšem jen skicy, nikoliv definitivní tvar. Skladatel se k němu propracovával velice pomalu, jak lze soudit ze tří zachovalých náčrtků. Byl nespokojen a snažil se dosáhnout ideálu. Chtěl dát národu dílo slavnostní, které by provázelo největší události v jeho životě. Proto usiluje o monumentálnost, nadčasovost. První jednání – Libušin soud – dokončil 2. 9. 1871, druhé – Libušin snátek – 18. 2. 1872 a třetí – Libušino prorocství – 12. 11. 1872. Poznamenává: „S Libuši jsem hotov, byla to namáhavá, těžká práce“.

Podobně jako Dalibora napsal Wenzig text Libuše německy. Přeložil jej opět Ervin Spindler. Ale zde už nebyla jeho práce tak význačná, překladu se aktivně zúčastnil i sám Wenzig, který také psal česky všechny změny a úpravu textu, které Smetana vyžadoval. Smetana také tímto svým dílem definitivně vyřešil problém správné české deklamace, totiž že jedině přízvuk je pro ni směrnatý. Zakládal si na tom a nedovolil žádné zášahy jak o tom svědčí jeho dopis z 25. 5. 1882: „Dílo jako Libuše musí býti bezúhonné. Změny v textu, které by zrušily moji deklamaci v hudbě, nedovolím, a kdyby text se sebe více nelíbil.“

Stejně odmítal jakákoliv nařízení z wagnerismu v dopisech, které napsal v roce 1882 a 1883: „Nedám Libuši k denním repertoárním operám připojit, už pro potřebu jakési nádhery, pro její zvláštní sloh, který v originálnosti stejného nic nemá, v tematických melodiích, tím méně v hudebních formách. Vše to, i instrumentace, jsou můj majetek, můj sloh a nekořil jsem se žádnému předchůdci, nýbrž jsem při práci se přenechal svému duchu, který arcíť znal dobrou a slabá místa dramatických prací cizích skladatelů. Já nepadělám slovního skladatele žádného, já se jen podivuji velikosti jejich a vše přijímám pro sebe, co uznám za dobré a krásné v umění a především pravdivé. Vy to dávno u mne znáte, ale jiní to nevědí a myslí, že zavádím wagnerismus!!! Mám dost co dělat se smetanismem, jen když ten sloh je poctivý! U mne rozhoduje libretto o slohu hudby.“

Ačkoliv bylo dílo dopsáno v listopadu roku 1872, nedal je provozovat. Libuše byla určena k otevření Národního divadla a na slavnou premiéru čekala devět let. Dílo nezůstalo pro veřejnost tak zcela neznámé. Už v dubnu 1874 otiskl časopis Dalibor Přemyslův zpěv z druhého jednání a téhož roku jej zazpíval barytonista Kinský na koncertě Umělecké besedy. V roce 1875 vyšel klavírní výtah, který vydal nakladatel E. Starý, a to bylo zcela mimofádné. Obvykle vyšly noty až po úspěšné premiéře. Předehra se hrála dokonce i v zahraničí a s úspěchem se setkala i ukázka dvou scén ze třetího jednání.

S otevřením Národního divadla se počítalo na září 1881, ale protože byla na jaro ohlášena svatba korunního prince a jeho návštěva Prahy, bylo rozhodnuto provizorně otevřít divadlo už na jaře, aby v něm mohl být princ slavnostně uvítán. Slavnostním představením a zároveň premiérou měla být Libuše. Od začátku roku 1881 se už Smetana staral o studium. Kapelníku Čechovi píše:

„Čas k studování Libuše je již největší, protože se opera liší od dosud zvyklých na jevišti českém a tedy větší obětavostí ze strany pánů účinkujících a trpělivostí z Vaší strany vyžaduje. Proto Vás, příteli prosím, byste hned při zkouškách klavírních všem ctěným dámám a pánům ve jménu mém ráz a styl mé opery v krátkosti a v tom smyslu vyložil, že zpěvák se musí takorba všech pouze operistických manýrů, jako jsou: zpívat před lampami tam na obecenstvo, myslet na Abgänge, Koronen, Applaus po větě aneb ku konci výstupu mezi scénou, vyvolávání mezi scénou atd. – odřici, takorba sebe zapřít. Ačkoliv je v té operě melodických a lyrických momentů pro každého dost a dost, přece musí každý býti více dramatickým umělcem než koncertním zpěvákem.“

Jde mu nejen o nejlepší obsazení sólistů, ale i o sbor: „Ostatně musejí všichni ostatní pánové zpěváci solisté co kmeti, lechové atd. ve sborech a enemblech s sebou účinkovat, neb obávám se, že nynější, na počet chudinký sbor by tolik protisborů nemohl ani provést. Zde je nutnost sbor a protisbor tak zesílit; neb zdar mojí hudby spočívá na skvělém obsazení v každém ohledu.“

Jelikož je princova svatba oddalována, odkládá se i otevření divadla a samozřejmě se pozastavuje i studium, že si skladatel myslí, že už se provozování Libuše nedočká. Konečně byla premiéra stanovena na 11. červen 1881. Přesto, že bylo všeobecně známo, že Smetanova Libuše je připravena k otevření Národního divadla, byla v roce 1879 vyhlášena Sbořem pro postavení Národního divadla soutěž na jednu vážnou a jednu komickou operu. Vítězná práce měla být prvním představením v otevřeném divadle. Smetana spolu svou Libuši pod heslem „Pro vlast a národ“. V soutěži byly tři opery vážné. Kromě Libuše ještě Fibichův Blaník, Bendlovi Černohorci a jeho komická opera Starý ženich. První cenu 1 000 zlatých obdržel Smetana a v lednu 1881 si přijel vyzvednout cenu. Této cesty využil k rozboru své opery s kapelníkem Čechem. Při další návštěvě v dubnu už mohl sledovat zkoušky a jednu vylíčil takto:

„Odhývala se aranžující zkouška na jevišti – pouze při klavíru, bez orchestru. Ale vzdor tomu, že samým aranžováním jednotlivé části hudby byly ustavičně přerušovány, jak to jinak ani při takové zkoušce býti nemůže, byl přece dojem toho prvního jednání tak mohutný, že nejen všichni přítomní byli uneseni, ale já sám jsem byl tak pohnut, jako kdybych to byl slyšel a při posledních slovech: „Buď zdraví“, které všichni ku Libuši zpívali, obrátili se všichni ke mně a mávajíce klobouky nad hlavou, obklopili mne a tiskli mně ruce, objímali mne atd. Dojem byl velkolepý, ač teprv jen jedno jednání a bez orchestru se teprv zkoušelo. Posvátným a radostným citem rozechvěn jsem přišel domů.“

Slavnostní premiéře 11. června 1881 byl skutečně přítomen korunní princ s chotí, obecenstvo mělo dokonce přijít v plesovém úboru. V oficiálních oslavách, kdy bylo město slavnostně osvětleno, zanikla poněkud vážnost premiéry. O přestávce princ přijal Smetanu a tomu byl vzdán hold, až princ divadlo opustil.

Umělecká beseda oslavila skladatele Libuše banketem 24. 6. 1881. Za přípitky poděkoval Smetana těmito slovy: „Chvěji se, pánové, maje mluvit k vám a poděkovati za počtu mně prokázanou; nemohuť souvisle mluvit, ježto slov svých právě pronesených neslyším. Jak čerstvé myšlenky moje mi přicházejí, tak slova má nemohou stačiti. I chci vám pánové, jen tolik říci, že jsem dojat dnešní počtou, že ji přijímám nejen pro sebe, nýbrž za své pány kolegy, že totiž doufám, že i jim podobné jako mně cti se dostane za jejich výkony. Jen tak dnešní počtu přijímám. Prosím, abyste mne omluvili, že citům svým jiného průchodu slovy dáti nemohu.“

Divadelnímu souboru poděkoval takto: „Se zvláštním napnutím, ano mohu říci, s jakousi obavou očekával jsem první provedení opery Libuše, jelikož jsem si byl vědom obtíží ve skladbě té se nalézajících; doufal jsem však zároveň, že ctění umělci ujmou se díla toho s tou opravdovou snahou a pilí, již tak často byli již dříve skladbám mým věnovali. Avšak netušený úspěch a nadšení přijetí díla toho v nádherném chrámě, sbudovaném uměním českým, zapudilo nejen veškeré obavy, než předstihlo i očekávání a naplnilo mne radostí nevýslovnou. Skvělý tento úspěch díla toho mám jediné co děkovati nejen dovednosti umělecké než i obdivuhodné vytrvalosti, ja-

kož i obětavé a neúnavné pílí veškerého operního personálu.“

Za dva měsíce, osudného 11. srpna 1881 divadlo vyhořelo. Smetana jede okamžitě do Prahy a na nádraží v Neratovicích jen o vlásek unikne smrti, když vstoupil do kolejíště. Typické je, že ve prospěch nového vybudování divadla diriguje předehru k Libuši na koncertě, uspořádaném časopisem Dalibor. Libuše se pak slavnostně připravuje pro znovuvotevení divadla 18. listopadu 1883. Smetana si píše řediteli divadla o lístek: „Mám ale malou prosbu pro mně ad personam; rád bych byl přítomen prvnímu představení dne 18. listopadu. Lístky a 50 zl. a 40 zl. co vstupné mě nejsou možné. Snad se najde nákej koutek, kde bych nikomu nevádl, nákej – pardon – sloup.“ Zřejmě si pamatoval, že před dvěma roky se s lístky zapomnělo právě na něho... V premiérovém obsazení zpívala Libuši Marie Sittová, Přemysla Josef Lev, Chruďoš Karel Čech, Krasavu Irma Reichová, Lutobora František Hynek, Radovana Leopold Stropnický, Štáhlava Antonín Vávra a Radmilu Betty Fibichová. Kvarteto ženců E. Ehrenbergová, E. Maislerová, M. Wollnerová a V. Soukup. Sbory posílil pražský Hlahol. Řídil Adolf Čech, režii měl František Kolár.

O své Libuši skladatel napsal: „Libuši, komponovanou za úplného zdraví, pokládám za svou nejdokonalejší práci v oboru vyššího dramatu, a mohu říci, za úplně samostatné dílo. V Daliboru panuje ještě absolutní hudba, není nic Wagner, sám to řekl Liszt, který celého Dalibora slyšel u klavíru. Libuše ale je zvláštní hudba a deklamace, každá má své místo důsledné. Vše to, i instrumentace, jsou můj majetek, můj sloh, a nekořil jsem se žádnému předchůdci, nýbrž jsem při práci se přenechal svému duchu, který arcíť znal dobrou i slabá místa dramatických prací cizích skladatelů. Libuši jsem nikdy divadlu nezadal jako repertoární operu; chci, aby sloužila k slavnostem celého českého národa. Libuši drží za obyčejnou, všední, někde i nudnou operu, já ale za monumentální výraz dostižného stupně ušlechtilé a české hudby. Libuše není žádná opera dle starých zvyků, je slavné tableau, hudebně dramatické uživotnění. Repertoární denní zpěvohrou ale není Libuše, proto nepodléhá požadavkům těchto, nýbrž požaduje své vlastní! Jsem tvůrcem tohoto genu v hudbě, zvláště v české.“

MN

Libuše na ostravské scéně

1. 27. 10. 1923 – dirigent E. Bastl, režisér: K. Kügler, výprava: J. Wenig, choreografie: M. Fuchsová
2. 27. 5. 1938 – dirigent: J. Vogel, režisér: K. Kügler
3. 11. 5. 1946 – dirigent: Z. Chalabala, režisér: B. Gavella, výprava: Z. Rossmann, choreografie: E. Gabzdyl
4. 25. 5. 1954 – dirigent: R. Vašata, režisér: F. Pujman, výprava: J. Zrzavý, choreografie: J. Jastřembská
5. 12. 10. 1968 – dirigent: J. Pinkas, režisér: I. Hylas, výprava: V. Heller, choreografie: E. Gabzdyl

